

P. D. MALKOV

SMOLNASSA JA KREMLISSÄ

I Itämeren laivaston vanhemman polven merimiehet muistavat hyvin Iljitšin. He kuulivat hänen puheitaan, olivat aina valmiita täyttämään ja tarvittavalla hetkellä täyttivät pelottomasti hänen antamansa ohjeet pitäen niitä puolueen tahtona.

Minulla oli onni monien muiden joukossa osallistua Leninin johdolla historiallisiin tapahtumiin, jotka panivat alulle uuden, sosialistisen aikakauden ihmiskunnan historiassa. Tsentrobaltin edustajana tiesin hyvin, mistä tuli se valo, joka valaisi meille taistelun tulevaisuuden.

Lokakuun Suuren sosialistisen vallankumouksen aattona me, Itämeren laivaston matruusit — Hovrin, Zeleznjakov ja toiset saavuimme Helsingistä laivaston edustajina Neuvostojen II Yleisvenäläiseen edustajakokoukseen.

Lokakuun 29 päivänä Sotilaallinen vallankumouskomitea määräsi minut vallankumouksen esikunnan — Smolnan komendantiksi. Tässä tehtävässä jouduin usein tapaamaan Vladimir Iljitšiä ja täyttämään hänen antamiaan lukuisia tehtäviä.

Kaikkia, jotka joutuivat silloin sekä myöhemmin kosketuksiin Leninin kanssa, hämmästytti hänen poikkeuksellinen työkykynsä. Hän ehti kaikkialle. Joka hetki päivällä ja yöllä näimme hänet joukkokokouksissa tai istunnoissa taikka työpöydän ääressä. Vallankumouksen johtajan väsymätön työtarmo tarttui kaikkiin, jotka joutuivat kosketuksiin hänen kanssaan.

Smolna muistutti niinä päivinä mehiläispesää. Sinne meni ja sieltä tuli loputtomana virtana ihmisiä. Siellä oli joukottain punakaartilaisia, lähetystöjä tehtailta, talonpoikien valtuutettuja maaseudulta, joita kansa lähetti Leninin luokse. Valtavasta työkuormituksesta huolimatta Lenin löysi aikaa keskusteluihin eikä kenenkään tarvinnut lähteä hänen luotaan saamatta vastausta. Huomaavaisena ja herkkänä ihmisiä kohtaan hän tuns

aitoa kiinnostusta siihen, miten elivät työläiset, talonpojat, sotamiehet, kuunteli heidän selityksiään, kertoi heille mitä on Neuvostovalta.

Kävin silloin monia kertoja Leninin kanssa työläisten kokouksissa. Tavattoman suuresta väsymyksestä huolimatta Lenin oli aina reipas ja iloinen.

Muistan tapauksen, joka liikutti minua sydänjuuria myöten. Lenin oli lähdössä jonnekin kokoukseen ja kutsui minut luokseen. Astuttuani hänen työhuoneeseensa huomasin hänen käsissään suljetun lippaan.

— Avain on kadonnut,— sanoi Vladimir Iljitš syyllisentuntisesti.— Avatkaa se varovasti. Älkää vain särkekö. Siellä ovat äidin kirjeet...

Sen hän sanoi erikoisen hellästi.

Maaliskuun 11 päivänä 1918 Leninin johtama Neuvostohallitus muutti Moskovaan. Ennen siirtymistä, jo Pietarissa, Jakov Mihailovitš Sverdlov määräsi minut Kremlin komendantiksi.

Eräs ensimmäisiä määräyksiä, jonka sain silloin Vladimir Iljitšiltä, oli nostaa valtionlippu hallitustalon katonharjalle.

En ollut vielä koskaan tavannut ihmistä, joka olisi ollut niin täsmällinen, niin järjestystä noudattava kuin Iljitš. Hänellä oli tarkka päivän työjärjestys, jota hän aina noudatti. Täsmälleen kello 10 aamulla hän oli aina työhuoneessaan. Jaotellen ajan minuutilleen Lenin ehti tehdä erittäin paljon. Ja hänen työkykynsä oli tavaton.

Tilanne nuoressa Neuvostotasavallassa oli silloin jännittynyt ja levoton. Tässä tilanteessa Leninin toiminta oli tarmokasta ja väsymätöntä.

Miten suuresti tasavallan oli jännitettävä voimansa taistelussa vihollisia vastaan, osoittaa seuraava tapaus syksyllä 1919. Kremlin vartiointia suorittivat Punaisen Armeijan kurssilaiset. Erään kerran N. I. Podvoiski kutsui minut luokseen ja käski lähettää suurimman osan kurssilaisista rintamalle Denikiniä vastaan Orelin seudulle. Menin Vladimir Iljitšin luo pyytämään, jotta Podvoiskin päätös muutettaisiin; minä todistelin Leninille, että Kremlin vartiosto on jo ilmankin vähälukuinen, että kurssilaisien suurimman osan lähettäminen merkitsee Kremlin jättämistä miltei kokonaan ilman vartiointia. Vladimir Iljitš kuunteli tarkkaavaisesti minua ja vastasi:

— Jos Denikin pääsee Moskovan edustalle, niin ei auta hyväkään Kremlin vartiointi eikä sillä tasavaltaa pelasteta. Kurssilaiset on lähetettävä rintamalle nyt, kun siellä ratkaistaan vallankumouksen kohtaloa.

Leninin mukana hänen lähtiessään Kremlin ulkopuolelle oli tavallisesti sotilas vartiostosta. Mutta Leniniä vaivasi sellainen huolenpito, ja hän pyrki toisinaan lähtemään ilman vartio-

sotilasta. Oli annettava puhelinkeskuksen luona, Vladimir Iljitšin työhuoneen oven lähellä seisovan vartiosotilaan tehtäväksi ilmoittaa minulle, milloin Lenin lähti takki yllään ja lakki päässä (ilman päällystakkia ja lakkia hän kävi tavallisesti asunnossaan). Kerran Lenin katosi Kremlistä. Häntä ei löydetty mistään. Jakov Mihailovitš käski minun löytää Iljitšin hinnalla millä hyvänsä. Selvisi että Lenin oli lähtenyt työhuoneestaan takki käsivarrella ja lakki taskussa. Vartiomies luuli Iljitšin menevän asuntoonsa eikä ilmoittanut minulle. Mutta Lenin oli noussut autoon ja ajanut jonnekin, mutta minne, sitä ei kukaan tiennyt. Soitin puhelimella Maria Iljinitšnalle — hän ei tiennyt mitään, sitten Anna Iljinitšnalle — hän kehotti soittamaan Maksim Gorkille ja sanoi minulle tämän puhelinumeron. Soitin Aleksei Maksimovitšille, joku vastasi kysymykseeni epämääräisesti, mutta arvasin että Iljitš oli siellä. Saatuaan seuraavana päivänä Anna Iljinitšnalta tietää, että olin häntä etsinyt, Vladimir Iljitš varoitti minua, että jos minä vielä kerran etsin häntä, niin hän rankaisee minua.

Sen jälkeen, kun V. I. Leniniä haavoitettiin elokuun 30 päivänä 1918, Keskuskomiteassa asetettiin kysymys siitä, että Leninin lähtiessä Kremlistä häntä saattaisi ei yksi, vaan kaksi vartiosotilasta. Mutta Lenin torjui ehdotuksen päättäväisesti. Kohta tämä ehdotus kuitenkin hyväksyttiin Leninin poissaollessa. Sen jälkeen annettiin vastaava ohje vartiopäällikölle.

Tietämättä vielä päätöksestä Vladimir Iljitš lähti sunnuntaina yhden soturin saattamana. Vartiosotilas pysähdytti hänen autonsa. Lenin ajoi komendantin huoneen luo ja kysyi miksi häntä ei päästetä Kremlistä. Kun hänelle sanottiin, että yhden soturin saattamana lähteminen merkitsee KK:n päätöksen rikkomista, niin Vladimir Iljitš alistui vastaanpanematta.

Lenin piti kurinalaisuudesta, oli sitä mieltä, että kuriin on kaikkien alistuttava yhtäläisesti: sekä rivi- että johtavien työntekijäin, mitään poikkeuksia ei saa olla.

On vaikea ilmaista sanoin se, mitä me kaikki tunsimme Leninin haavoittamisen johdosta. Me suojasimme kaikin tavoin Iljitšin lepoa, emme sallineet mitenkään häiritä sairaan rauhaa. Ja koitti aika, jolloin seurasi käänne. Lenin alkoi parantua. Työätekevät olivat seuranneet tarkkaavaisesti johtajain jokaista hengenvetoa ja ottivat iloisina vastaan tiedon tervehtymisestä väsyttävän odotuksen ja jännityksen jälkeen. Niinä päivinä Iljitšin huone muistutti kukkatarhaa: siellä oli niin runsaasti kukkia. Suuri oli kansan rakkaus kallista opettajaa ja johtajaa kohtaan.

Kun Lenin haavoittumisen jälkeen alkoi toipua, Maria Iljinitšna kertoi minulle pyytäneensä kovasti, että Vladimir Iljitš lepäisi. Huonosta terveydentilasta huolimatta Lenin torjui hänen

neuvonsa. Lenin vastasi, ettei siitä voinut olla puhettakaan. Työtä oli niin paljon, ettei hän voinut uhrata henkilökohtaisesti itselleen yhtään hetkeä.

Kohta Jakov Mihailovitš sanoi minulle, että Vladimir Iljitšille pitää järjestää taatusti kunnollinen lepo. Sitä vaati Keskuskomitea, ja sitä varten oli löydettävä huoneisto kaupungin ulkopuolella, missä kukaan ei voisi häiritä Leniniä. Yhdessä komendanttinviraston erään työntekijän kanssa kiersimme kaikki paikat Moskovan lähistöllä ja selostimme matkamme tuloksista Sverdloville. Vihdoin valittiin talo Gorki-nimisessä paikassa, joka nykyään tunnetaan Gorki Leninskije nimellä. Siellä oli todellakin rauhallista.

Muutaman päivän kuluttua saatoin Leninin ja Krupskajan Gorkin taloon. Ja sitten kävin joka päivä siellä katsomassa, oliko Iljitšillä kaikkea mitä hän tarvitsi. Muistan kun aivan alussa erään käyntini aikana Vladimir Iljitš kysyi minulta ankarasti:

— Mutta missä ovat lehdet? Miksei niitä tuoda minulle tänne? Että ne seuraavalla kerralla olisivat...

Kun Vladimir Iljitš lähti Gorkiin, antoi Jakov Mihailovitš määräyksen, että hänen asunnossaan Kremlissä tehtäisiin korjaus. Lenin asui nimittäin huoneissa, jotka eivät yleensä olleet sovellettuja asunnoksi — ne olivat entisiä holvikattoisia virka-huoneita.

Kului vähän aikaa, ja Vladimir Iljitšin terveydentila parani huomattavasti. Hän halusi kiihkeästi päästä tarmokkaaseen työhön, Kremliin. Lenin sanoi monta kertaa minulle, että hän aikoi palata Kremliin, mutta Jakov Mihailovitšin neuvojen mukaisesti vastasin aina, että asunnon korjausta ei ollut vielä lopetettu. Lenin alkoi epäillä, ettei hänelle puhuttu totta. Ja kerran hän kysyikin, miksi hänen asuntoaan korjattiin niin kauan (todellisuudessa korjaustyöt oli jo tehty). Kuultuaan „selityksen” Vladimir Iljitš epäili sen paikkansapitävyyttä. Sen jälkeen oli vaikeata saada Iljitš uskomaan asunnon korjaustöiden pitkittyneen. Häntä ei saatu jäämään pitemmäksi aikaa Gorkiin, hän palasi Kremliin.

Lenin sai paljon tietää kansalta, johon hänellä oli aina yhteydet. Kremlissä kävi silloin lähetystö toisensa perään. Ihmiset ilmaisivat Iljitšille kalleimmat toiveensa, kertoivat vaikeuksistaan. Ja aina lähtivät hänen luotaan entistä varmempina voimistaan.

Saatuaan tietää, että vihollisainekset yrittivät häiritä Moskovan työläisten elintarvikehuoltoa, Lenin huolestui kovasti. Kun menin työhuoneeseen, hän puhui jonkun kanssa puhelimesta. Suuri suuttumus kaikui hänen sanoistaan:

— Ellette toimita jo tänään elintarvikkeita työläisille, käsken vangita teidät kaikki,— sanoi hän puhelimeen.

Lenin piti aina erikoista huolta työläisistä ja huomioi tarkkaavaisesti heidän tarpeensa.

Pilkkukuumeen torjumiseksi alettiin Moskovassa silloin Iljitšin aloitteesta järjestää saniteettisaunoja. Ensimmäistä niistä, joka oli avattu Lokakuun asemalla, Lenin päätti käydä itse katsomassa ja kehotti tov. Bontš-Brujevitšia ja minua lähtemään kanssaan. Aioin ottaa toisen auton, mutta Lenin oli vastaan ja kehotti lähtemään hänen kanssaan, hänen autossaan.

— Ei saa kuluttaa liikaa bensiiniä,— selitti hän.

Miten suurella lämmöllä ja huolenpidolla Lenin suhtautuikaan ihmisiin! Muistan kun hän soitti monta kertaa päivässä minulle tiedustellen, miten olemme huolehtineet Moskovaan saapuneesta Mihail Ivanovitš Kalininista. Kerran yöllä saapui Kremliin eräs puoluetöytätekijä. Lenin kutsui minut luokseen ja sanoi, että toverin on saatava levätä. Vapaata asuntoa ei ollut. Minä pyysin tämän toverin luokseni. Kello kaksi yöllä Iljitš tuli kotiini nähdäkseen, oliko toverista huolehdittu hyvin ja oliko hänestä haittaa minun perheelleni.

Muistissani ovat säilyneet elävästi Leninin seurassa tehdyt metsästysretket. Metsästys oli Vladimir Iljitšin mielilepoa. Lenin rakasti suuresti luontoa ja muuttui metsästysretkillä aivan toiseksi. Hän laski leikkiä, oli iloinen, ja kun joku ampui harhaan, kiusoitteli hän tätä loputtomiin.

Näistä mieleenjääneistä päivistä on kulunut monia vuosia, ja sydämessäni säilyy ainiaan proletariaatin johtajan henkilökuva, vaatimattoman, sydämellisen ja samalla itseään ja ympäröiviä kohtaan vaativaisen ihmisen henkilökuva.

